

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W JELENIEJ GÓRZE
58-506 Jelenia Góra, al. Jana Pawła II 7

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE

Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ
W JELENIEJ GÓRZE

za 2018 r.

Jelenia Góra, 2019 r.

I. INFORMACJE OGÓLNE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze realizując w 2018 r. zadania z zakresu polityki społecznej państwa, wydatkował ogółem kwotę **91.207.247,64 zł** (w tym z dotacji Miasta Jeleniej Góry 6.189.342,36 zł, ze środków pozabudżetowych PFRON 1.865.450,44 zł). Na kwotę tę składają się koszty świadczeń oraz koszty obsługi Ośrodka. Powyższe zadania określone zostały:

- ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawą z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
- ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin” Za życiem”,
- rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start”.

Zadania wynikające z wyżej wymienionych aktów prawnych stanowią zadania własne gminy, zadania własne powiatu oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Środki finansowe wydatkowano na realizację następujących świadczeń:

	(zł)
- zasiłki stałe,	3.537.830,55
- ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe,	292.029,00
- zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze,	1.868.018,70
- realizację wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,	1.259.922,20
- usługi opiekuńcze,	1.274.806,54
- wynagrodzenie dla opiekunów prawnych,	24.766,00

- odpłatność za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów (w tym koszt przewozu osób starszych do domów pomocy 9.290 zł),	4.914.777,79
- zapewnienie noclegu, posiłku i niezbędnego ubrania dla osób bezdomnych,	530.000,00
- kolację wigilijną dla najuboższych,	6.000,00
- prace społecznie–użyteczne,	195.914,06
- funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy Społecznej,	685.804,26
- funkcjonowanie Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom (w tym: z przeciwdziałania alkoholizmowi 391.484,84 zł oraz działalności specjalistycznego poradnictwa i ośrodków interwencji kryzysowej 57.262,64 zł),	448.747,48
- zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (w tym programy korekcyjno–edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie),	9.290,00
- działalność świetlicy dla dzieci „Jelonek”,	126.263,84
- kolonie dla dzieci w ramach realizacji zadań z przeciwdziałania alkoholizmowi,	79.618,00
- środki na realizację zadań w Dziale Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom,	29.999,46
- świadczenia dla rodzin zastępczych,	1.911.840,21
- wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych,	141.414,12
- wynagrodzenia i wydatki dotyczące asystentów i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,	488.829,89
- koszty przeprowadzenia szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze,	6.400,00
- utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo–wychowawczych,	3.905.848,29
- przewóz dzieci do rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo–wychowawczych,	5.075,50
- ubezpieczenie zdrowotne dzieci w placówkach opiekuńczo–wychowawczych,	39.938,40
- świadczenia pieniężne z tytułu kontynuowania nauki, zagospodarowania i usamodzielnienia w placówkach opiekuńczo–wychowawczych,	60.192,12
- rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych (w tym PFRON – 1.856.450,44 zł, środki własne miasta i powiatu – 110.414,60 zł),	1.966.865,04
- świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny wraz z kosztami obsługi,	24.870.577,72
- ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające wybrane świadczenia rodzinne,	477.862,88

- świadczenia wychowawcze 500+ wraz z kosztami obsługi,	32.602.218,93
- dodatek wychowawczy dla rodzin zastępczych 500+ (w tym koszty obsługi 6.929,50 zł,)	689.734,47
- świadczenia "Dobry Start" 300+ wraz z kosztami obsługi,	2.136.630,29
- świadczenia "Dobry Start" 300+ wraz z kosztami obsługi dla rodzin zastępczych,	57.950,00
- wypłata jednorazowego świadczenia w wysokości 4 tys. zł „Za życiem”,	8.247,21
- pobyt dzieci w zakładach opiekuńczo–lecniczych	24.091,04
- opłatek Maltański	2.978,39
- organizacja integracyjnej imprezy z tyt. rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych,	8.000,00
- szkolenie „Superwizja” dla pracowników socjalnych,	2.692,52
- paczki dla dzieci,	9 998,35
- dofinansowanie realizacji Projektu „Postaw na siebie II” ze środków EFS,	1.016.294,16
- pokrywanie kosztów wydawania decyzji w sprawie świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, korzystających z pomocy społecznej,	8.526,05
- koszty utrzymania MOPS z tytułu realizacji zadań własnych i zleconych,	5 445 174,18
- wydatki z tytułu pobytu osób z miasta Jeleniej Góry w Ośrodku Interwencji Kryzysowej,	21.480,00
- wydatki z tytułu pobytu samotnych matek w ośrodku wsparcia,	5.600,00

II. ZADANIA WŁASNE GMINY

Działając na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze wykonywał zadania własne gminy, do których należy m.in.:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- sprawianie pogrzebu,
- dożywianie dzieci i osób dorosłych,

- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- praca socjalna.

Powyższe świadczenia przyznawane były osobom i rodzinom spełniającym przesłanki ogólne określone w art. 7 i 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, jak również przesłanki szczegółowe, wymagane w przypadku poszczególnych rodzajów świadczeń.

Podstawowym kryterium oceny zasadności przyznania konkretnej formy pomocy społecznej jest trudna sytuacja życiowa danej osoby lub rodziny, wynikająca z co najmniej jednej okoliczności wskazanej w art. 7 cytowanej ustawy, a w przypadku świadczeń pieniężnych także uzyskiwanie miesięcznego dochodu nie przekraczającego kwot określonych w art. 8 ustawy, tj. tak zwanego kryterium dochodowego. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w 2018 r. kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosiło 701,00 zł, natomiast dla osoby w rodzinie 528,00 zł. Maksymalna kwota zasiłku stałego została określona w wysokości 645,00 zł.

Ustawa o pomocy społecznej szczegółowo reguluje postępowanie w sprawie przyznawania świadczeń. Na podstawie art. 106 ust. 1 i 4 ustawy przyznanie świadczeń z pomocy społecznej i odmowa ich przyznania następuje w formie decyzji administracyjnej, która wydawana jest po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Wywiad ten przeprowadza się w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin. Przeprowadzaniem wywiadów zajmują się pracownicy socjalni w **Działach Pomocy Środowiskowej I II**. Dokonują oni oceny sytuacji osobistej potencjalnego świadczeniobiorcy pod względem istniejących trudności życiowych, a także ustalają potrzebne w związku z tym działania oraz możliwe sposoby pomocy. Obowiązkiem pracownika socjalnego jest stwierdzenie stanu faktycznego danego podopiecznego oraz szeroko pojęta analiza jego sytuacji i udzielenie mu potrzebnego wsparcia.

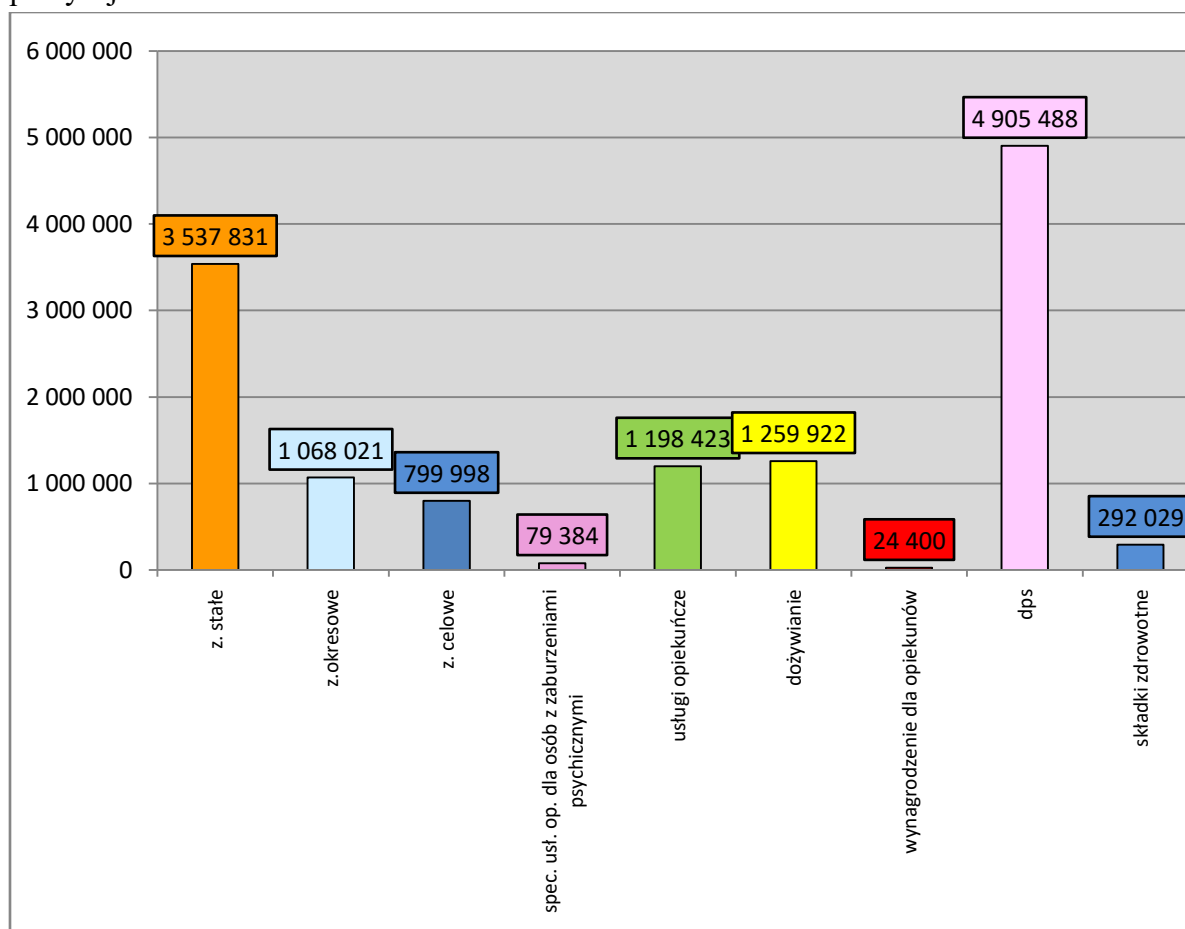
Na tej podstawie wydawane są decyzje, które sporządza i ewidencjonuje **Dział Świadczeń Pomocy Społecznej**. W okresie sprawozdawczym, w Dziale tym wydano 11.158 decyzji administracyjnych, na które składało się 10.600 decyzji dotyczących świadczeń pieniężnych i w usługach oraz 341 decyzji dotyczących domów pomocy społecznej. Ponadto wydano 217 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej osobom nieobjętym powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, w 2018 r. pomocy finansowej, w naturze i usługach udzielono 2.426 osobom, a łączny koszt świadczeń wyniósł 13.162.494,78 zł. W tej kwocie uwzględniono:

- zasiłki stałe na łączną kwotę 3.537.830,55 zł,
- zasiłki i pomoc w naturze na łączną kwotę 1.868.018,70 zł (w tym: środki własne miasta w wysokości 799.997,82 zł, dotacja celowa w wysokości 1.068.020,88 zł),

- usługi opiekuńcze na łączną kwotę 1.198.422,54 zł,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi na kwotę 76.384,00 zł,
- realizację zadań wynikających z uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania” Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 na łączną kwotę 1.259.922,20 zł (w tym: środki własne miasta w wysokości 547.654,87 zł, dotacja celowa w wysokości 712.267,33 zł),
- składki na ubezpieczenie zdrowotne na kwotę 292.029,00 zł,
- wynagrodzenie dla opiekunów prawnych na kwotę 24.400,00 zł,
- opłaty za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w domach pomocy społecznej w kwocie 4.905.487,79 zł.

Poniższy wykres przedstawia wydatkowanie środków finansowych na wymienione powyżej zadania.

Zasilki stałe, które przysługują osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub orzeczonej całkowitej niezdolności do pracy i nie posiadającym uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, w 2018 r. przyznano 730 klientom Ośrodka na łączną kwotę 3.537.830,55 zł.

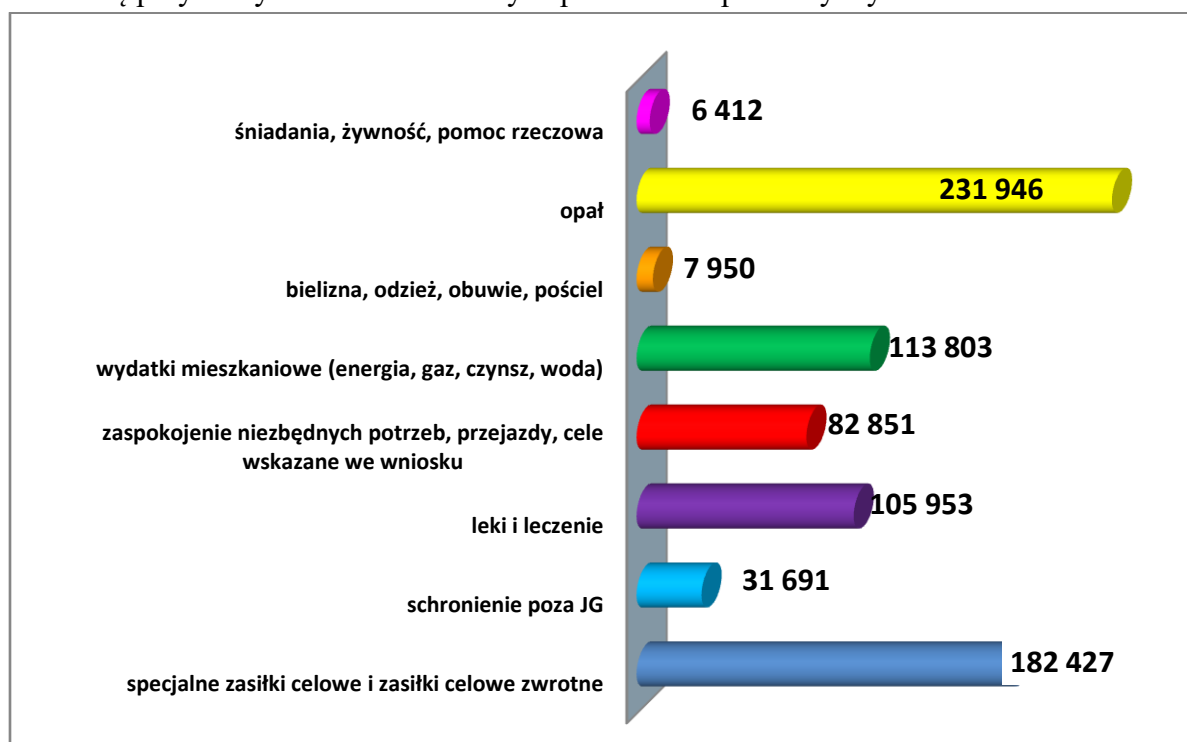
W okresie sprawozdawczym Ośrodek opłacał **składki na ubezpieczenie zdrowotne** 633 osobom pobierającym zasiłek stały na kwotę 292.029,00 zł.

Zasiłki okresowe przysługują w szczególności ze względu na bezrobocie, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W roku bieżącym pomoc taką otrzymało 700 osób i rodziny na łączną kwotę 1.068.020,88 zł. Gwarantowana kwota zasiłku okresowego ustalona była w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym ustalonym przepisami ustawy, a własnym dochodem. Liczba udzielonych świadczeń wyniosła 3.698, a średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła 288,81 zł.

Zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży i innych niezbędnych przedmiotów użytku domowego. Tą formą pomocy w 2018 r. objęto 1.068 osoby na łączną kwotę 763.032,82 zł. Przy uwzględnieniu wsparcia na zdarzenia losowe w wysokości 11.200,00 zł i sprawienia pogrzebów w wysokości 25.765,00 zł, ogółem na zasiłki celowe wydatkowano kwotę 799.997,82 zł.

Ustawa o pomocy społecznej daje możliwość przyznania **specjalnego zasiłku celowego** lub też **świadczenia zwrotnego**, w sytuacjach szczególnych, tj. takich, kiedy nie są spełnione wymogi w zakresie dochodów własnych lub też brak jest kryterium przyczynowości. W okolicznościach sprawy musi wystąpić jakaś szczególna sytuacja, która uzasadniałaby przyznanie takiej pomocy. W okresie sprawozdawczym tą formą pomocy objęto 282 osoby na kwotę 182.426,68 zł (w tym 1 osoba otrzymała zasiłek celowy zwrotny w wysokości 800,00 zł). Zasiłki zostały przyznane głównie dla emerytów i rencistów, którzy z własnych świadczeń rentowych niewiele przekraczających ustalony próg dochodowy, nie są w stanie zabezpieczyć się w opału na zimę lub też wykupić niezbędnych lekarstw.

Strukturę przyznanych zasiłków celowych przedstawia poniższy wykres:

Szczegółowy wykaz świadczeń udzielonych w formie zasiłków celowych oraz ich koszt przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj zasiłku celowego	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń w zł	Średnia wysokość świadczenia w zł
Śniadania, żywność, pomoc rzeczowa	69	180	6.412,00	35,62
Opał	423	450	231.946,00	515,44
Bielizna, odzież, obuwie, pościel	77	90	7.950,00	99,38
Wydatki mieszkaniowe (energia, gaz, czynsz, woda)	313	1 166	113.803,00	97,60
Zaspokojenie niezbędnych potrzeb, przejazdu, cele wskazane we wniosku	294	607	82.851,00	136,49
Leki i leczenie	356	1 041	105.953,00	101,78
Schronienie poza Gminą JG	12	67	31.691,00	473,00
Zasiłki celowe specjalne i zwrotne	282	768	182.426,68	268,67

W okresie sprawozdawczym **na pokrycie skutków zdarzenia losowego** osobom uprawnionym przyznano 8 świadczeń na łączną kwotę 11.200,00 zł. Natomiast na **pokrycie kosztów pochówku** dla 11 osób wydatkowano kwotę 25.765,00 zł.

W 2014 roku weszła w życie Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” na lata **2014-2020**. W okresie sprawozdawczym pomocą w tej formie objęto 1.695 osób na kwotę 1.259.922,20 zł. W tej liczbie jest 599 dzieci w wieku 0 – 18 lat, przy czym 518 uczniów korzystało z pełnych obiadów w stołówkach szkolnych i w przedszkolach. Dla pozostałych dzieci wypłacono środki pieniężne na zakup posiłku.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, były dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności osób ich wymagających. W formie usług opiekuńczych objęto pomocą 360 osób na kwotę 1.141.376,54 zł, a w formie specjalistycznych usług opiekuńczych 26 osób na kwotę 57.046,00 zł. Pomocy w formie **specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi** udzielono 7 osobom na kwotę 76.384 zł.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek wносił również opłatę za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w **domach pomocy społecznej** znajdujących się na terenie innych gmin. Osoby

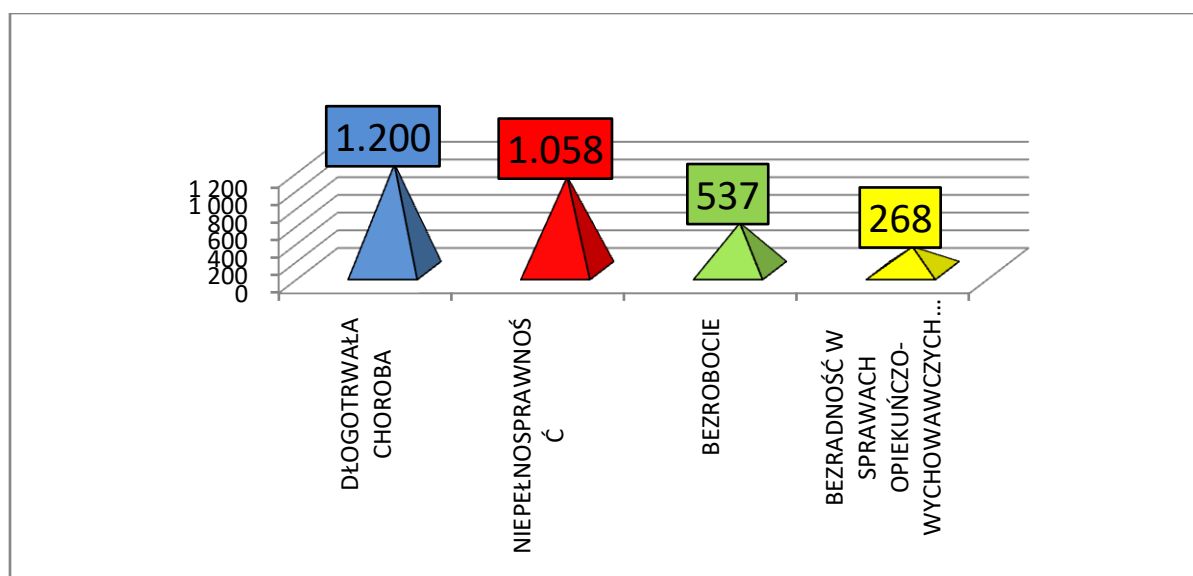

te wymagały całodobowej opieki, a pomoc w formie usług opiekuńczych nie zaspokajała potrzeb w tym zakresie. Świadczeniami w tej formie w 2018 roku objętych było 194 osoby na łączną kwotę 4.905.487,79 zł. Ponadto zorganizowano i opłacono przewóz 12 osób do domów pomocy społecznej na kwotę 9.290,00 zł. Wskazać również należy, iż mieszkańcy Jeleniej Góry w okresie sprawozdawczym byli kierowani i umieszczani w Domu Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” w Jeleniej Górze, który jest domem gminnym, przeznaczonym dla osób w podeszłym wieku. W roku 2018 świadczeniami w tej formie objętych było 109 osób.

Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

Spośród uwzględnionych przez ustawodawcę piętnastu przesłanek uzasadniających przyznanie świadczeń, najczęściej z ubóstwem skorelowane jest:

- długotrwała lub ciężka choroba - 1.200 rodzin,
- niepełnosprawność - 1.058 rodzin,
- bezrobocie - 537 rodzin,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - 268 rodziny.

Jedną z dysfunkcji uprawniającą do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej jest **bezdomność**. Osobom bezdomnym Ośrodek zapewnia pomoc w formie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania. W okresie sprawozdawczym pomoc finansową w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych oraz w formie dożywiania otrzymało 146 osób bezdomnych. Natomiast 112 osobom decyzją administracyjną udzielono pomocy w formie skierowania do schroniska.

Na podstawie art. 53a ustawy o pomocy społecznej wypłacono wynagrodzenie dla **12 opiekunów** na łączną kwotę 24.400,00 zł.

W Dziale Pomocy Środowiskowej I oraz Dziale Pomocy Środowiskowej II zatrudnionych jest 37 pracowników socjalnych, którzy dokonują oceny sytuacji osobistej potencjalnych świadczeniobiorców pod względem istniejących trudności życiowych, a także ustalają potrzebne w związku z tym działania oraz możliwe sposoby pomocy. Ustawa o pomocy społecznej szczegółowo reguluje postępowanie w sprawie przyznawania świadczeń. Na podstawie art. 106 ust. 1 i 4 ustawy przyznanie świadczeń z pomocy społecznej i odmowa ich przyznania następuje w formie decyzji administracyjnej, która wydawana jest po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Wywiad ten przeprowadza się w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin. Przeprowadzaniem wywiadów w tym zakresie zajmują się pracownicy socjalni, których zadaniem jest stwierdzenie stanu faktycznego danego beneficjenta oraz szeroko pojęta analiza jego sytuacji i udzielenie mu niezbędnego wsparcia.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni przeprowadzili 5.660 **wywiadów środowiskowych** w celu ustalenia uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej, w tym 331 wywiadów dla innych instytucji. Ponadto pracownicy socjalni przeprowadzali na potrzeby Działu Świadczeń Rodzinnych wywiady środowiskowe w ramach prowadzonych postępowań ustalających uprawnienia do zasiłku dla opiekuna oraz do specjalnego zasiłku opiekuńczego. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 80 wywiadów w tym zakresie. W oparciu o ustawę z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci pracownicy socjalni przeprowadzili 11 wywiadów środowiskowych w celu weryfikacji wątpliwości związanych z wydatkowaniem świadczenia wychowawczego niezgodnie z celem lub marnotrawienia świadczenia wychowawczego.

Jednym z narzędzi pracy pracowników socjalnych jest **kontrakt socjalny**, będący pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W 2018 r. zawarto 89 kontraktów socjalnych (82 dot. część A, 7 dot. część B) z osobami korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej, w tym biorącymi udział w projekcie konkursowym „Postaw na siebie II”, realizowanym przez MOPS w Jeleniej Górze w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także pomocy niematerialnej w formie **poradnictwa i pracy socjalnej**, świadczonej przez pracowników socjalnych w **Dziale Pomocy Środowiskowej I oraz Dziale Pomocy Środowiskowej II**. Praca socjalna jest działalnością zawodową, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W 2018 r. pomocą niematerialną w formie wyłącznie **pracy socjalnej** objęto 3.468 osób w 2.152 rodzinach z terenu Jeleniej Góry, natomiast poradnictwem specjalistycznym objęto łącznie 1.040 osób z 645 rodzin. W ramach prowadzonej pracy socjalnej, na podstawie art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego pracownicy socjalni występowali do sądu z wnioskami o przyjęcie bez zgody do szpitala psychiatrycznego osób chorych psychicznie, których dotychczasowe zachowanie wskazywało na to, że nieprzyjęcie do szpitala spowoduje znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia

psychicznego, bądź osób, które są niezdolne do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę ich stanu zdrowia. Z kolei na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego pracownicy socjalni zajmowali się również kierowaniem do sądu wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody w przypadku, gdy osoba wymagająca skierowania do domu pomocy społecznej, ze względu na swój stan zdrowia, nie jest zdolna do świadomego wyrażenia na to zgody lub w przypadku, gdy na skutek choroby psychicznej nie wyraża zgody na skierowanie do placówki, a brak opieki zagraża jej życiu. Ponadto pracownicy socjalni kierowali do sądu wnioski o podjęcie działań w trybie art. 109 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy w przypadkach, gdy stwierdzono zagrożenie dobra dziecka przebywającego w rodzinie. W 2018 roku wystąpiono z 55 wnioskami w powyższych sprawach.

W ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 –2020**, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, Podprogram 2018, pracownicy socjalni MOPS w Jeleniej Górze kwalifikowali osoby do pomocy żywnościowej wydając w okresie sprawozdawczym skierowania do organizacji partnerskiej o zasięgu lokalnym. W okresie od sierpnia do grudnia 2018 r. wydano skierowania dla 1.340 osób z 783 rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, spełniających przesłanki wskazane w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekraczał 200% odpowiedniego kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej.

W okresie sprawozdawczym, realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o **przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz** „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Jelenia Góra na lata 2016-2020”, pracownicy socjalni współpracowali ze szkołami i pedagogami szkolnymi, z Policją i Strażą Miejską oraz z Sądem, kuratorami sądowymi i podmiotami działającymi w obszarze ochrony zdrowia. Ponadto pracownicy socjalni brali udział w 1.379 posiedzeniach grup roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny w Jeleniej Górze. W okresie sprawozdawczym w sytuacjach wymagających pilnego działania, głównie w związku z przemocą domową, pracownicy socjalni w 31 rodzinach wszczęli procedurę „Niebieska Karta”.

Pracownicy socjalni MOPS w Jeleniej Górze na wniosek Policji, Straży Miejskiej i innych służb oraz na podstawie anonimowych zgłoszeń 74 razy podejmowali czynności w zakresie rozeznania sytuacji pod kątem występowania przemocy w 57 rodzinach. W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni podjęli czynności wobec 673 osób z 221 rodzin objętych **procedurą „Niebieskie Karty”**. W indywidualnych przypadkach zajmowali się organizowaniem pomocy medycznej, prawnej i socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie. Podjęto 77 takich działań w 49 rodzinach. Ponadto rodziny tego wymagające otrzymywały pomoc w formie poradnictwa. W 2018 r. udzielono 854 porady w stosunku do 328 osób uwikłanych w przemoc, w tym 596 porad udzielono 206 osobom doświadczającym przemocy. W oparciu o § 5 pkt. 11 Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Jeleniej Góry pracownicy socjalni 369

razy w 144 rodzinach prowadzili monitoring dalszego funkcjonowania rodzin po zakończeniu procedury NK.

Istotną pomocą świadczoną na rzecz dzieci z rodzin najuboższych oraz rodzin dysfunkcyjnych jest **organizacja wypoczynku letniego**. W 2018 roku Ośrodek zorganizował dla 91 dzieci pobyt na koloniach letnich w Pogorzeliicy Gryfickiej. Koszt kolonii wynoszący 79.618,00 zł został w całości pokryty ze środków pochodzących z opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż alkoholu.

W oparciu o art. 17 ust. 2 pkt. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej pracownicy socjalni MOPS w Jeleniej Górze opracowali i realizowali dwa **projekty socjalne** pod nazwą: „Mikołaj dzieciom” oraz „Opłatek Maltański”.

Projekt socjalny **„Mikołaj dzieciom”** skierowany był do 50 dzieci w wieku od 6 do 12 lat. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane dnia 01.12.2018 r. w sali Młodzieżowego Domu Kultury przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie 12. Koszt zabawy i upominków dla dzieci został pokryty ze środków własnych Miasta Jelenia Góra w wys. 2.000,00 zł oraz wsparcia sponsorów tj.: Simet S.A. w Jeleniej Górze – 1.500,00 zł, Galeria Nowy Rynek – 2.500,00 zł. Pomoc rzeczowa oraz gadżety promocyjne zostały przekazane przez lokalne firmy oraz przedsiębiorców tj.: Jelenia Plast Sp. z o.o. w Jeleniej Górze, Galeria Sudecka w Jeleniej Górze, Hurtownia Owocowo-Warzywna „Jelfrut” w Jeleniej Górze, Cukiernia „Bristolka” w Jeleniej Górze, Piekarnia „Rumin” w Jeleniej Górze, Hotel Gołębiowski w Karpaczu, Termy Cieplickie w Jeleniej Górze, hipermarket Auchan oraz PZU w Jeleniej Górze. Uczestnicy Środowiskowego Dom Samopomocy w Jeleniej Górze nieodpłatnie przygotowali kotyliny dla uczestników zabawy.

Projekt socjalny **„Opłatek Maltański”** stanowił kontynuację współpracy ze Związkiem Polskich Kawalerów Maltańskich w zakresie organizacji kolacji wigilijnej „Opłatek Maltański”. Uroczystość odbyła się w dniu 18 grudnia 2018 r. w „Pałacu Staniszków” w Staniszkowie i została objęta honorowym patronatem przez JE ks. Biskupa Zbigniewa Kiernikowskiego, Prezydenta Zakonu Polskich Kawalerów Maltańskich Pana Jerzego Baehra oraz Pana Jerzego Łuźniaka Prezydenta Miasta Jeleniej Góry i Pana Mirosława Kalatę Wójta Gminy Podgórzyn. Kolacja została przygotowana dla 75 osób objętych wsparciem MOPS w Jeleniej Górze i 15 osób korzystających z pomocy GOPS w Podgórzynie. Uroczystość została częściowo sfinansowana ze środków własnych Miasta w wys. 3.000,00 zł. Pozostałe koszty zostały pokryte przez GOPS w Podgórzynie, z wkładu finansowego Suwerennego Rycerskiego Zakonu Szpitalników Świętego Jana Jerozolimskiego zwanego Rodyjskim i Maltańskim w ramach ogólnopolskiej akcji charytatywnej oraz Koła Jeleniogórskiego Klubu Rotary. Darczyńcami, którzy przekazali produkty spożywcze do paczek żywnościowych były firmy m.in. z terenu Jeleniej Góry.

Ponadto pracownicy socjalni, jak co roku, współpracowali z Bursą Szkolną nr 1 przy organizacji dziesiątej edycji akcji **„Wielka Paka dla Dzieciaka”**. Dzięki zaangażowaniu pedagogów i młodzieży z Bursy oraz jeleniogórskich szkół Św. Mikołaj trafił po raz kolejny do domów najbardziej potrzebujących dzieci wskazanych przez pracowników socjalnych i obdarował je prezentami. W 2018 r. w ten sposób obdarowanych zostało 101 dzieci.

Pracownicy socjalni w okresie zimowym, wspólnie ze Strażą Miejską i Policją cyklicznie patrolują miejsca, w których mogą przebywać osoby bezdomne, takie jak przystanki, pustostany, ogródki działkowe, węzły ciepłownicze. Informują o możliwości skorzystania ze schronienia w schronisku, noclegowni i ogrzewalni, a także udzielają niezbędnej pomocy w tym zakresie. Jak co roku przeprowadzony został program pn. „**ZIMA 2018/19**”, koordynowany przez MOPS we współpracy z Komendą Miejską Policji, Strażą Miejską, Wojewódzkim Centrum Szpitalnym Kotliny Jeleniogórskiej, Pogotowiem Ratunkowym, Strażą Ochrony Kolei oraz Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta – Koło Jeleniogórskie.

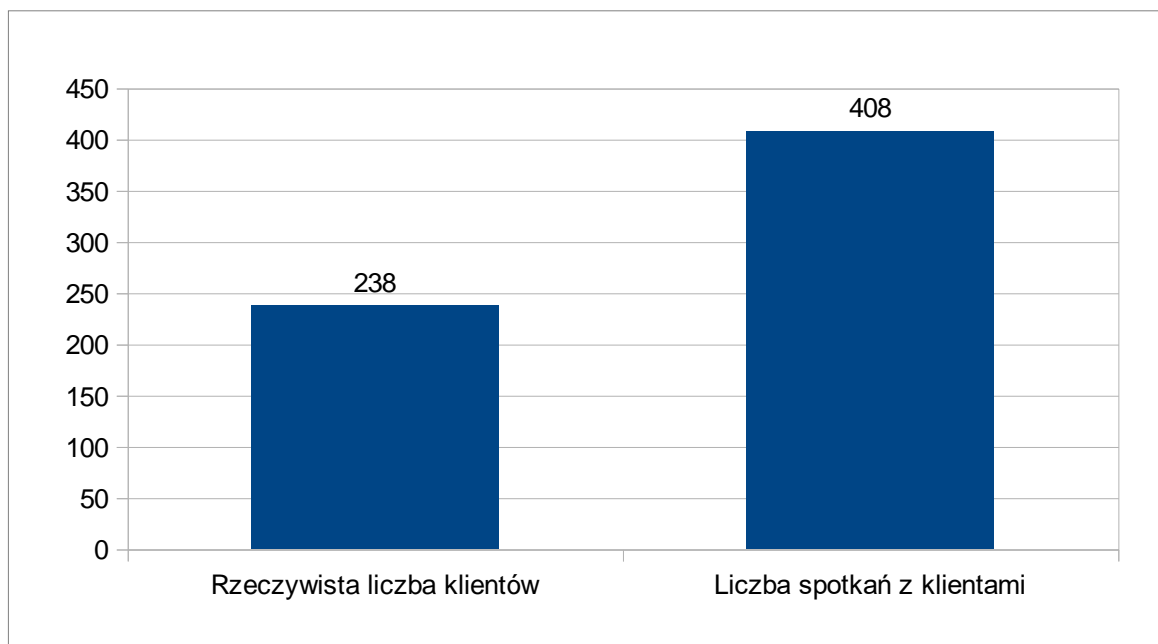
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze zatrudnia 39 osób na stanowisku **pracownik socjalny** w Dziale Pomocy Środowiskowej i Dziale Opieki nad Rodziną i Dzieckiem. Zgodnie z brzmieniem art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 tys. mieszkańców, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Obecnie Ośrodek spełnia te wymagania.

Dział Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom w Jeleniej Górze swoim działaniem obejmował Miasto Jelenią Górę i czynny był od poniedziałku do piątku godziny 07.30 do godz. 18.00. Informacje dotyczące funkcjonowania Działu były systematycznie emitowane w „Muzycznym Radiu” w godz. 10.00, 14.00 i 20.00. Ponadto, Dział Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom prowadził stronę internetową na portalu społecznościowym, na której umieszczane są informacje na temat przemocy oraz aktualnie podejmowanych działań. W roku sprawozdawczym promował działania na rzecz Miasta Jeleniej Góry biorąc udział w warsztatach, konferencjach, festynach i projektach, gdzie pracownicy Działu informowali mieszkańców o możliwościach korzystania z różnych form wsparcia.

Działalność merytoryczna – klienci Działu.

W 2018 r. osoby zgłaszające potrzebę pomocy skorzystały ze wsparcia psychologów, pedagogów, lekarza psychiatry i radcy prawnego. W okresie od stycznia do grudnia 2018 r. z kompleksowej pomocy Działu skorzystało ogółem 238 osób. Zaznaczyć należy, że osobę korzystającą ze wsparcia wykazano tylko raz, bez względu na liczbę wizyt u poszczególnych interwentów.

Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

W rzeczywistej liczbie klientów zawarta została liczba osób korzystających z indywidualnego wsparcia pedagogicznego, psychologicznego, poradnictwa w grupie wsparcia, pomocy psychiatrycznej i prawnej. Główne problemy, z jakimi zwracali się mieszkańcy Jeleniej Góry do Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom w roku ubiegłym to:

- przemoc ze strony bliskich - 50 osób,
- konflikt małżeński i w konkubinacie - 41 osób,
- konflikt rodzinny - 40 osób,
- problemy wychowawcze - 39 osób,
- uzależnienie od alkoholu - 38 osób,
- trudności z funkcjonowaniem w życiu codziennym - 28 osób.

Grupy wsparcia.

W Dziale Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom w roku 2018 funkcjonowała grupa wsparcia dla kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie (od czerwca 2018 roku) oraz grupa wsparcia dla rodzin zastępczych (od września 2018 roku). Obie grupy prowadzone były przez odpowiednio przygotowanych psychologów i pedagogów.

Inne przedsięwzięcia Działu o charakterze edukacyjnym.

W roku 2018 przeprowadzono warsztaty dla uczniów i młodzieży w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Tematyka spotkań dotyczyła przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przemocy rówieśniczej. Łączna liczba uczestników wyniosła 742 osoby.

W dniu 14.07.2018 r. Dział Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom był współorganizatorem wraz z Komisariatem I Policji w Jeleniej Górze, przy wsparciu. Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Jeleniej Górze, projektu edukacyjnego pt. „Bezpieczne Wakacje” na terenie Domu Dziecka „Nadzieja”. Specjaliści zorganizowali dla dzieci pogadanki edukacyjne na temat bezpieczeństwa podczas wakacji, a także liczne gry i zabawy, zawody sportowe oraz konkurs plastyczny z nagrodami dla najmłodszych. Na ten cel pozyskano sponsorów z terenu Miasta Jeleniej Góry.

Na przełomie czerwca i lipca 2018 r. psycholog i pedagog Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom przeprowadziły cykl warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W dniu 18.09.2018 r., psycholog Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom przeprowadziła warsztaty dla dzieci zagrożonych wystąpieniem przemocy w rodzinie ze Świetlicy Środowiskowej „Jelonek” w Jeleniej Górze. Zajęcia poświęcone były tematyce emocji i sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach stresowych.

W dniu 12.10.2018 r. pracownice Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom wzięły czynny udział w konferencji pt. „Jak pomóc dziecku krzywdzonemu”, organizowanej przez Jeleniogórski Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka oraz Wojewódzkie Centrum Szpitalne Kotliny Jeleniogórskiej i Stowarzyszenie Pomocy Chorym Dzieciom przy Oddziale Pediatrycznym. Psycholog tut. Działu zaprezentował wykład pt. „Obraz psychologiczny dziecka krzywdzonego”, natomiast pedagog przybliżył słuchaczom procedurę „Niebieskie Karty” wobec osób małoletnich.

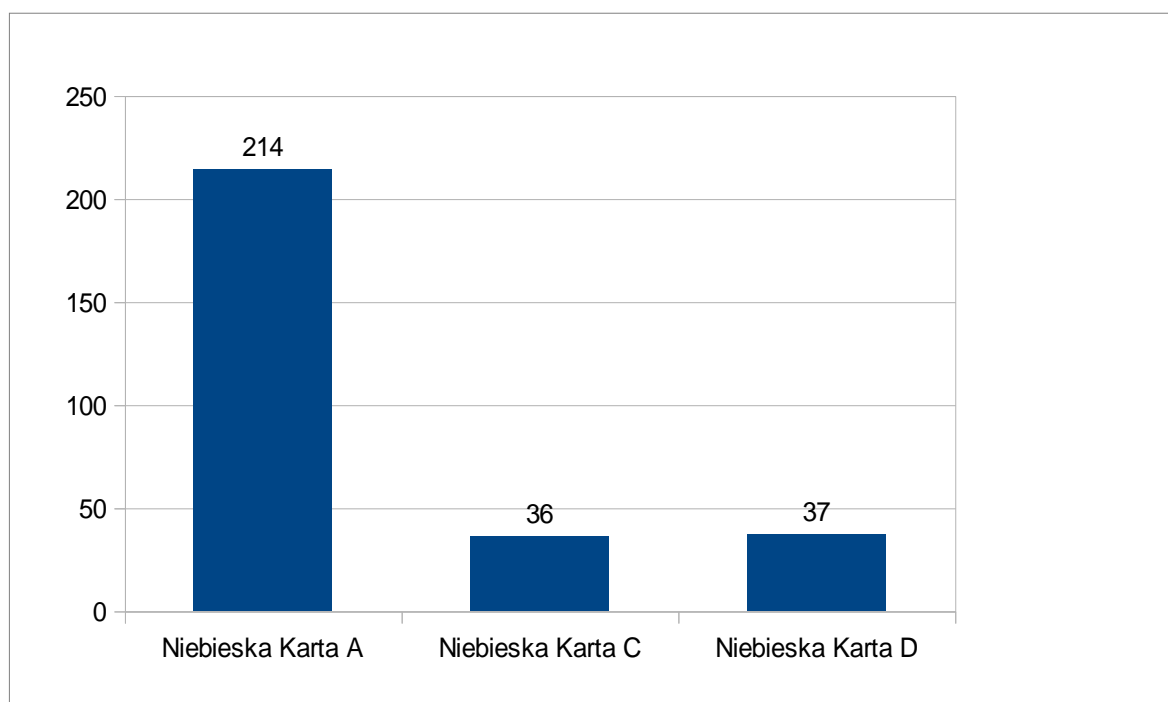
Pracownicy Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom w dniu 06.12.2018 r., zorganizowali „Mikołajki” dla dzieci z Domu Dziecka „Nadzieja” oraz Świetlicy Środowiskowej „Jelonek” w Jeleniej Górze. Głównym celem projektu było przeciwdziałanie marginalizacji dzieci z rodzin ubogich i zagrożonych występowaniem przemocy.

Ośrodek realizował warsztaty korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzony metodą Duluth w wymiarze 10 godzin spotkań indywidualnych i 60 godzin spotkań grupowych. Warsztaty trwały od sierpnia do grudnia 2018 r. Program rozpoczęło 7 mężczyzn, a 2 ukończyło.

Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

Zespół Interdyscyplinarny realizował działania określone w „Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Jeleniej Góry na lata 2016 – 2020”. W 2018 r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 1.618 spotkań grup roboczych. Do Przewodniczącej Zespołu w 2018 r. wpłynęło 214 „Niebieskich Kart” - formularz A. Na posiedzeniach grup roboczych wypełniono 36 „Niebieskich Kart” - formularz C oraz 37 „Niebieskich Kart” - formularz D.

Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

W roku sprawozdawczym zostało zakończonych 167 procedur „Niebieskich Kart” po ustaniu przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, a także rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W okresie sprawozdawczym, w strukturze MOPS w Jeleniej Górze funkcjonował jako dział **Dzienny Dom Pomocy Społecznej**, świadczący wsparcie dla osób starszych i samotnych, rencistów i emerytów o niskich dochodach, które ze względu na wiek i niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. W 2018 r. średnio miesięcznie z pobytu w placówce korzystały 64 osoby. W ciągu całego 2018 roku z pobytu w placówce skorzystało 79 osób. Na utrzymanie placówki wydatkowano kwotę 685.804,26 zł.

Pensjonariusze do swojej dyspozycji mają salę terapii zajęciowej i pracownię krawiecką, salę telewizyjną, salę gier, czytelną z codzienną prasą, salę rehabilitacyjną wyposażoną w sprzęt do ćwiczeń, gdzie poprawiają swoją sprawność ruchową oraz stołówkę. W Domu działa także Klub Seniora, prowadzony przez pensjonariuszy, gdzie organizowane są spotkania przy kawie i herbacie, imieniny, urodziny w gronie pensjonariuszy, zabawy taneczne i potańcówki. W ramach działalności Dom zapewnia pensjonariuszom wyżywienie w postaci trzech posiłków dziennie: śniadania, obiadu oraz podwieczorku.

W Domu organizowane są również uroczyste spotkania z okazji świąt państwowych takich jak święta majowe oraz Dzień Odzyskania Niepodległości. Prowadzona jest również współpraca z Jeleniogórskim Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej w Jeleniej Górze oraz z Książnicą Karkonoską w Jeleniej Górze, w ramach której odbywają się spotkania

z ciekawymi ludźmi, prelekcje i pogadanki, z przedszkolakami, oraz z młodzieżą z jeleniogórskich szkół. W roku sprawozdawczym pensjonariusze kolejny raz wzięli udział w „Senioraliach” organizowanych przez Polski Związek Emerytów i Rencistów w Jeleniej Górze. Ponadto kontynuowano współpracę z Bursą Szkolną w Jeleniej Górze przy ulicy Kilińskiego, w ramach której uczniowie, odbywający kursy zawodowe wykonywali nieodpłatnie usługi fryzjerskie dla pensjonariuszy.

W ramach akcji „Bezpieczny Senior” odbywały się spotkania z osobami zajmującymi się realizowaniem programu, m.in. z dzielnicowymi i strażnikami miejskimi. Celem tych spotkań była poprawa poczucia bezpieczeństwa osób w starszym wieku, samotnych oraz niepełnosprawnych.

W ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przez cały 2018 r. w Punkcie Wydawania Posiłków przy Dziennym Domu Pomocy Społecznej przygotowywane i wydawane były posiłki dla potrzebujących. Średnio dziennie wydawano około 56 porcji. Posiłek składał się z zupy wkładki do zupy i chleba. Całkowity koszt posiłków pokryty został ze środków budżetu państwa przyznanych na realizację tego programu.

III. ZADANIA WŁASNE POWIATU

Do zadań własnych powiatu należy między innymi opieka nad rodziną i dzieckiem oraz rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

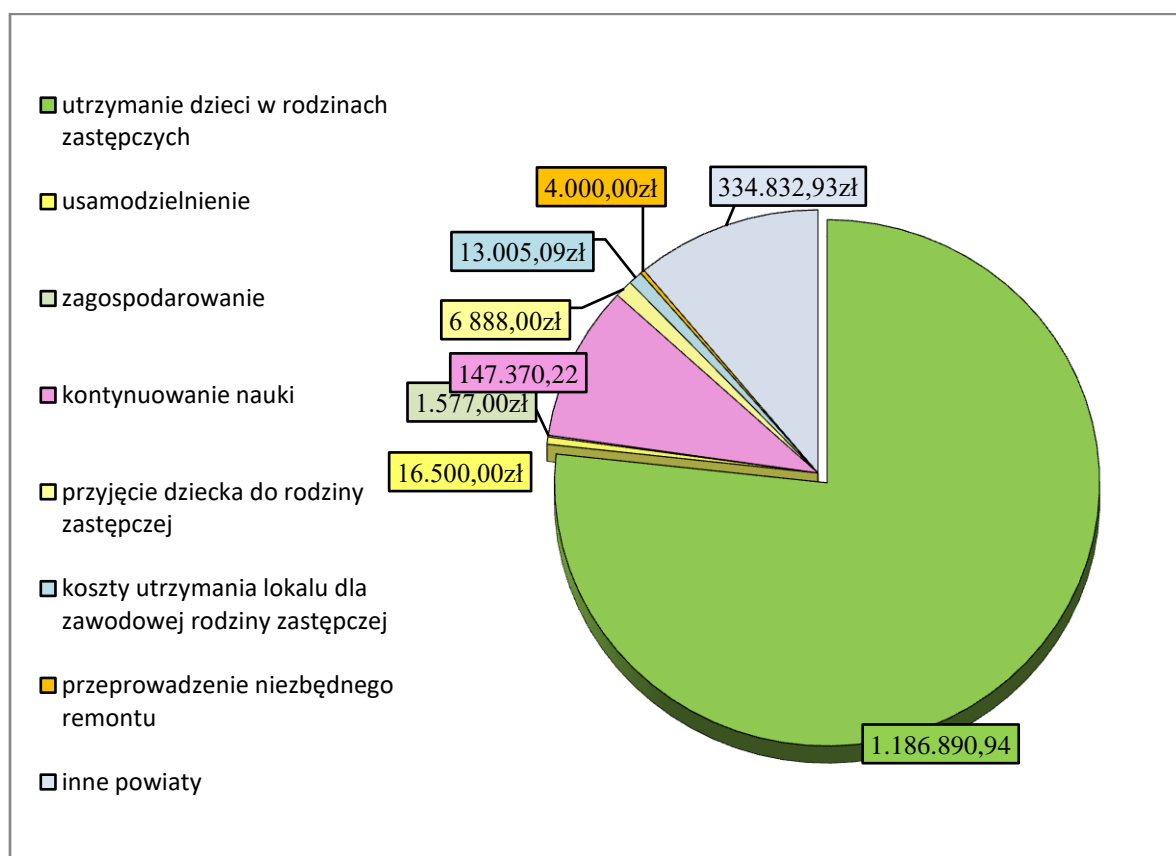
W roku 2018 na realizację zadań, wykonywanych przez **Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem**, związanych z organizowaniem opieki w rodzinach zastępczych dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, wydatkowano kwotę 2.594.645,18 zł, przy czym 334.832,93 zł przekazano powiatom, na terenie których przebywają w rodzinach zastępczych dzieci będące mieszkańcami Jeleniej Góry.

Pozostała kwota 2.259.812,25 zł została wydatkowana na:

- pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania 132 dzieci w 104 rodzinach zastępczych (4 rodziny zastępcze zawodowe, 23 rodziny zastępcze niezawodowe i 77 rodzin spokrewnionych) w wysokości 1.186.890,94 zł (w tym również świadczenia podstawowe na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu innych powiatów, a przebywające w rodzinach zastępczych w Jeleniej Górze),
- pomoc pieniężną na usamodzielnienie wypłaconą 1 wychowankowi rodziny zastępczej w wysokości 6.888,00 zł,
- pomoc na zagospodarowanie wypłaconą 1 wychowankowi rodziny zastępczej w wysokości 1.577,00 zł,
- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki wypłaconą 28 wychowankom rodzin zastępczych w wysokości 147.370,22 zł,

- jednorazową pomoc pieniężną na pokrycie wydatków związanych z przyjmowaniem dziecka do rodziny zastępczej, wypłaconą 13 dzieciom w 8 rodzinach w wysokości 16.500,00 zł,
- dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania wypłacone 9 wychowankom w wysokości 2.700,00 zł,
- świadczenie na przeprowadzenie niezbędnego remontu wypłacone 2 zawodowym rodzinom zastępczym w wysokości 4.000,00 zł,
- świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania lokalu dla 2 zawodowych rodzin zastępczych w wysokości 13.0005,09 zł,
- świadczenia dla usamodzielnionych wychowanków rodzin zastępczych w projekcie „Postaw na siebie II”, współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 wypłacone w wysokości 28.155,00 zł.

Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Od roku 2016 rodziny zastępcze zostały objęte wsparciem w postaci dodatku wychowawczego, zwanym „500+”, które przysługuje na każde dziecko umieszczone w pieczy zastępczej do ukończenia przez nie 18 roku życia. Na ten cel w analizowanym okresie zostały wykorzystane środki w wysokości 682.804,97 zł wraz z kosztami obsługi. W przeciągu roku wydanych zostało łącznie 147 decyzji przyznających prawo do dodatku.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, dzieci wychowywane w rodzinach zastępczych oraz wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych otrzymali wsparcie w postaci świadczenia 300,00 zł jednorazowo. Z programu skorzystało łącznie 187 dzieci na kwotę 57.970,00 zł wraz z kosztami obsługi.

W analizowanym okresie zostało wydanych 438 decyzji administracyjnych w tym:

- pomoc dla rodzin zastępczych – 238 decyzji,
- pomoc dla osób usamodzielnionych (kontynuacja nauki) – 39 decyzji,
- pomoc na zagospodarowanie dla osób usamodzielnionych – 8 decyzji,
- pomoc na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej – 6 decyzji,
- dodatek wychowawczy – 147 decyzji.

W celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym w rodzinach oraz udzielania wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w Ośrodku zatrudnionych jest **6 asystentów rodziny**.

Do zadań asystenta należało między innymi diagnozowanie problemu rodziny i określenie, wspólnie z rodziną podstawowych problemów i potrzeb, sporządzenie planu pomocy rodzinie, zorganizowanie wsparcia środowiskowego oraz podejmowanie wspólnie z rodziną działań związanych z realizacją zadań zawartych w planie, prowadzenie poradnictwa i edukacji w zakresie możliwości rozwiązywania występujących problemów, pomoc w poprawie sytuacji życiowej rodziny, kontrolowanie i wspieranie procesu zmian, wzmacnianie i pokazywanie rezultatów własnych osiągnięć, dalsze budowanie aktywnej postawy rodziny. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, liczba rodzin, z którymi jeden asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. W 2018 r. wsparciem asystentów rodziny objętych było łącznie 90 rodzin, z 19 rodzinami asystenci zakończyli pracę (w 10 przypadkach ze względu na osiągnięcie założonych celów, w 8 przypadkach ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, natomiast w 1 przypadkach z uwagi na inne przyczyny).

W Dziale Opieki nad Rodziną i Dzieckiem zatrudnionych jest również **4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej**. W roku sprawozdawczym do ich zadań należało między innymi:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- przygotowanie we współpracy z asystentem rodziny i rodziną zastępczą planu pomocy dziecku,
- pomoc rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu oraz w uzyskaniu dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej.

Dodatkowo koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przekazywali do Ośrodka Adopcyjnego informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania

dla nich rodzin przysposabiających. W 2018 r. z rodzinnej pieczy zastępczej do adopcji trafiło 5 dzieci. Do zadań koordynatorów rodziny należało także udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej w oparciu o indywidualne programy usamodzielnienia. Świadczyli oni merytoryczne wsparcie rodzin zastępczych oraz pomoc w przezwyciężeniu problemów wychowawczych z dziećmi, nawiązując bezpośredni kontakt z rodzinami zastępczymi oraz monitorując proces adaptacji dziecka w rodzinie zastępczej, jego rozwój psychiczny, wystąpienie zaburzeń rozwojowych lub postępów w rozwoju dziecka.

Do zadań koordynatorów należy również współpraca z pracownikami socjalnymi w zakresie umożliwienia dzieciom przebywającym w rodzinie zastępczej powrotu do rodziny biologicznej, inicjowanie nowych form wsparcia uwzględniających zasoby środowiska lokalnego dla rodzin i dzieci w rodzinach zastępczych. W okresie sprawozdawczym opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej objętych było 62 rodziny zastępcze.

Zadaniem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. W przypadku dzieci poniżej 3 roku życia oceny tej dokonywano raz na kwartał, w przypadku dzieci powyżej 3 roku życia raz na 6 miesięcy. Po przeprowadzeniu przedmiotowych ocen w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz innymi specjalistami pracującymi z dzieckiem i rodziną zastępczą, organizator rodzinnej pieczy zastępczej formułował na piśmie opinie dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej, a następnie przekazywał je do właściwego Sądu. W 2018 r. zostało sporządzonych 98 opinii dotyczących oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 110 opinii dotyczących funkcjonowania rodzin zastępczych. Pracownik socjalny zatrudniony w Dziale przeprowadza także wymagane przepisami prawa aktualizacyjne wywiady środowiskowe. W przypadku wystąpienia sytuacji problemowych przeprowadzane są wizyty w szkołach, rozmowy z wychowawcą oraz pedagogiem szkolnym. Analizie podlegają zgłaszane przez rodziców zastępczych trudności opiekuńczo-wychowawcze. Opracowywany jest także plan działań interwencyjnych i naprawczych. Ocenie podlegają kontakty dzieci z rówieśnikami, stosunek do dorosłych, relacje między poszczególnymi członkami rodziny. W uzasadnionych przypadkach sporządzany jest wniosek do Sądu o wydanie odpowiednich zarządzeń dotyczących rodziny zastępczej – w roku 2018 sporządzonych zostało 4 takich wniosków. W sytuacji, kiedy w trakcie pracy z rodziną stwierdzony zostaje brak zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, sporządzane są do Sądu Rejonowego wnioski o powrót dziecka do rodziny biologicznej, bądź też o umieszczenie dziecka w innej formie pieczy zastępczej. W okresie sprawozdawczym do Sądu Rejonowego złożono 1 wniosek o powrót dziecka pod opiekę rodziców biologicznych. Na dwa miesiące przed osiągnięciem pełnoletności przez wychowanków rodzin zastępczych lub na dwa miesiące przed opuszczeniem placówki opiekuńczo-wychowawczej, z wychowankami pieczy zastępczej sporządzany jest program usamodzielnienia, gdzie wraz z wychowankiem i jego opiekunem określone są cele i zadania wychowanka, jego plany edukacyjne oraz życiowe. W przypadku braku opiekuna programu usamodzielnienia, opiekunem zostaje pracownik socjalny Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, przyjmując na siebie obowiązek pomocy i nadzorowania wychowanka.

W 2018 r. indywidualne programy usamodzielniania były przygotowane dla 12 wychowanków.

Ponadto dla potrzeb Sądu Rejonowego przeprowadzono 17 wywiadów w środowisku, na podstawie, których sporządzono 17 opinii dotyczących osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Trzech pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze posiada uprawnienia do prowadzenia szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze. W 2018 r. przeszkolonych zostało 4 kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej oraz 5 kandydatów do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej. W 2018 r. zostały utworzone dwie rodziny zastępcze zawodowe o charakterze pogotowia rodzinnego, które funkcjonują na terenie Miasta Jeleniej Góry.

Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem zajmuje się również wydawaniem skierowań do placówek opiekuńczo – wychowawczych. W roku sprawozdawczym wydanych zostało 29 takich skierowań, w tym:

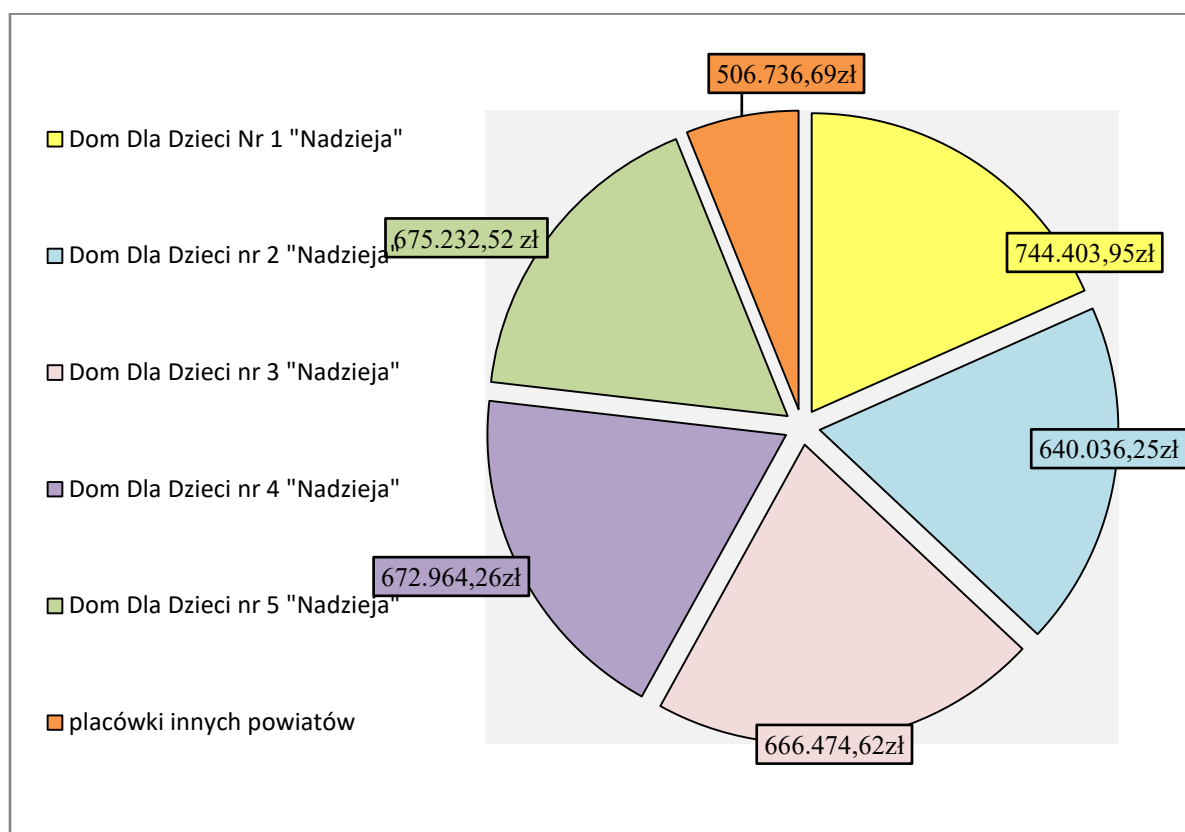
- 5 skierowań do Domu Dla Dzieci nr 1 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 10 skierowań do Domu Dla Dzieci nr 2 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 1 skierowanie do Domu Dla Dzieci nr 3 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 3 skierowania do Domu Dla Dzieci nr 4 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 3 skierowania do Domu Dla Dzieci nr 5 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 7 skierowań do Centrum Opieki nad Dzieckiem „Dąbrówka” w Jeleniej Górze, zawierającego w swojej strukturze 3 placówki opiekuńczo–wychowawcze.

W 2018 r. na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo–wychowawczych wydatkowano łącznie kwotę 3.905.848,29 zł. W kwocie tej mieści się:

- dotacja na utrzymanie dzieci w Domu Dla Dzieci nr 1 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze w wysokości 744.403,95 zł,
- dotacja na utrzymanie dzieci w Domu Dla Dzieci nr 2 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze w wysokości 640.036,25 zł,
- dotacja na utrzymanie dzieci w Domu Dla Dzieci nr 3 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze w wysokości 666.747,62 zł,

- dotacja na utrzymanie dzieci w Domu Dla Dzieci nr 4 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze w wysokości 672.964,26 zł,
- koszty utrzymania dzieci w Domu Dla Dzieci nr 5 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze w wysokości 675.232,52 zł,
- opłata za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów w wysokości 506.736,69 zł.

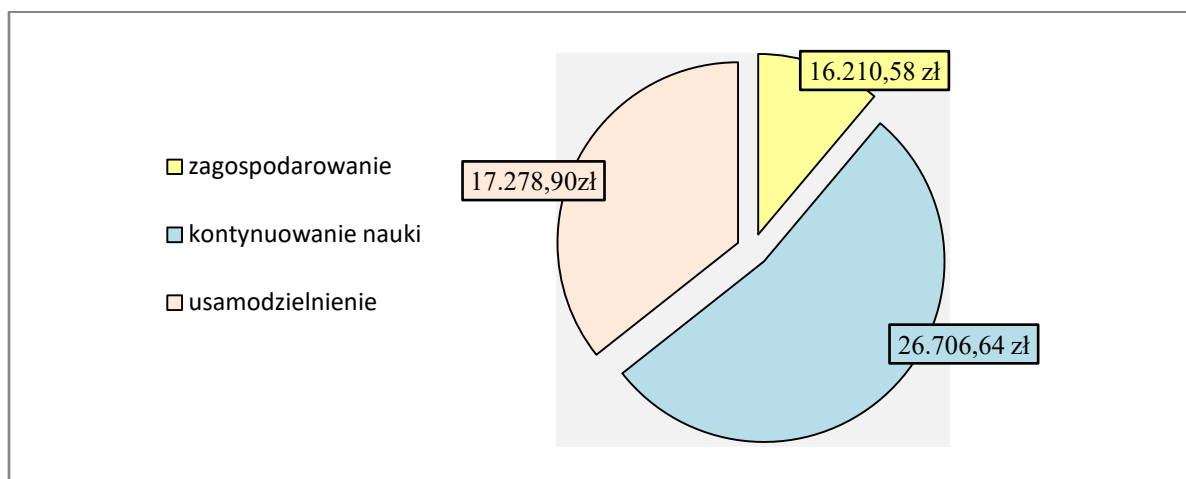
Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

W ramach świadczeń pieniężnych wydatkowano kwotę 60.196,12 zł wypłaconą wychowankom placówek opiekuńczo–wychowawczych z przeznaczeniem na świadczenia pieniężne z tytułu kontynuowania nauki, zagospodarowania i usamodzielnienia oraz pokrycie kosztów przewozu dzieci do placówek. W powyższej kwocie mieści się:

- pomoc na zagospodarowanie dla 7 osób w łącznej kwocie 16.210,58 zł,
- pomoc pieniężna w związku z kontynuowaniem nauki dla 7 osób w łącznej kwocie 26.706,64 zł,
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla 3 osób w łącznej kwocie 17.278,90 zł.

Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Dzięki podjętym staraniom złożono 2 ofert konkursowe, w których pozyskano w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018” dodatkowe środki finansowe w łącznej kwocie 186.310,00 zł, które przeznaczone zostały na:

- dofinansowanie kosztów zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej na kwotę 78.192,00 zł,
- dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystentów rodziny na kwotę 108.118,00 zł.

W czerwcu 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował **festyn integracyjny** pod hasłem: „**Walka z dyskryminacją osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym**”, w którym to również wzięli udział pracownicy Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo wychowawcze. W trakcie ww. festynu promowane było rodzicielstwo zastępcze, kolportowane były ulotki dotyczące pieczy zastępczej, usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziną bądź instytucjonalną pieczę zastępczą.

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej działa także **Świetlica dla Dzieci „Jelonek”**. Obejmuje ona opieką i wsparciem 30 dzieci z terenu Jeleniej Góry wywodzących się ze środowisk zagrożonych wykluczeniem. Średnia frekwencja to 20 podopiecznych.

Do głównych zadań realizowanych w Świetlicy należy:

- pomoc w nauce oraz uzupełnianie zaległości edukacyjnych,
- przeciwdziałanie zagrożeniom społecznym,
- dożywianie dzieci,
- organizowanie podopiecznym czasu wolnego,
- doraźna pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, osobistych, szkolnych,
- rozwój kultury osobistej wychowanków,
- rozwój umiejętności interpersonalnych wychowanków,
- propagowanie zdrowego stylu życia, postaw abstynenckich,
- zajęcia arteterapeutyczne.

W celu realizacji powyższych zadań podejmowane były różne formy działań edukacyjno-wychowawczych. Wychowawcy pomagali dzieciom przy odrabianiu lekcji oraz prowadzili zajęcia reedukacyjne, zgodnie ze zgłaszanymi przez dzieci i rodziców problemami w nauce. Ponadto prowadzone były zajęcia rozwijające kulturę osobistą, przyswajające zasady dobrego wychowania oraz dbałość o higienę. Z dziećmi prowadzono pogadanki i rozmowy wychowawcze na tematy dotyczące właściwego zachowania wychowanków podczas zabawy, współpracy w grupie, podczas wyjść na wycieczki, na temat zachowania się w stosunku do kolegów, dorosłych, w szczególności osób starszych. Podczas paneli dyskusyjnych ukazywano dzieciom niebezpieczeństwa związane z zażywaniem narkotyków, spożywaniem alkoholu, przebywaniem wśród osób o negatywnej opinii społecznej. W ramach działań ukierunkowanych na rozwój twórczych zainteresowań oraz różnego rodzaju umiejętności wychowanków prowadzone były:

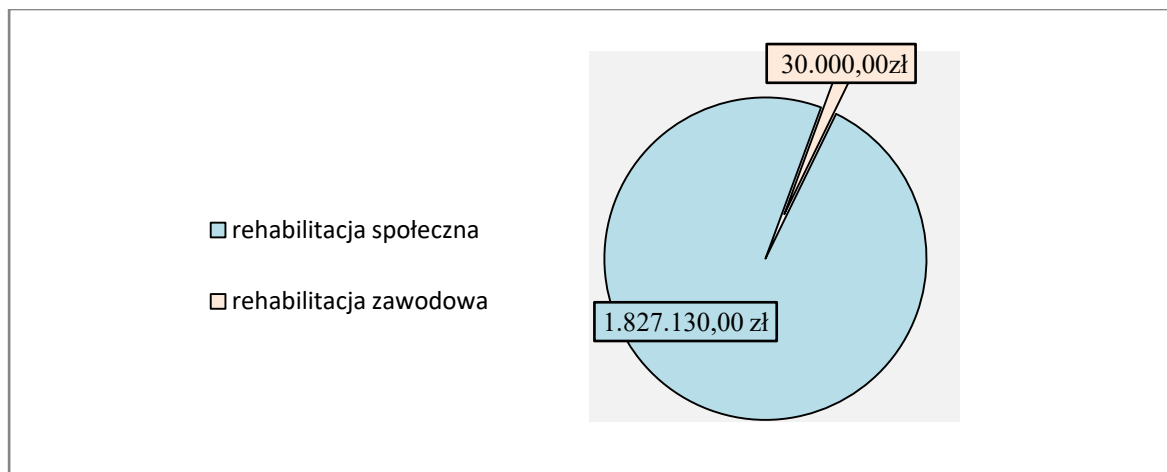
- zajęcia plastyczno-manualne (wykonywanie prac plastycznych różnymi technikami, prace z masy solnej, plasteliny, modeliny, bibuły, szablony, projektowanie kart okolicznościowych),
- zajęcia wzbogacające posiadane wiadomości, zaspokajające ciekawość świata (czytanie książek, oglądanie programów i filmów edukacyjnych, rozmowy i pogadanki z dziećmi, zabawy tematyczne, gry dydaktyczne i edukacyjne),
- zajęcia mające na celu kształtowanie umiejętności wypowiedzania się na zadany temat, formułowania pytań i odpowiadania na nie (rozmowy z dziećmi, pogadanki, zabawy związane z zadawaniem pytań),
- zajęcia kształtujące umiejętności wykorzystywania zdobytej wiedzy (konkursy, quizy, rozwiązywanie krzyżówek, zagadek, gry tematyczne),
- zajęcia kulinarne (przygotowanie kanapek z wykorzystaniem produktów dostępnych w danej porze roku, przygotowanie sałatek warzywnych, owocowych, wypieki ciast i ciasteczek, pomoc w przygotowaniu codziennych posiłków, higiena i porządek podczas zajęć kulinarnych),
- zajęcia muzyczno-taneczne (słuchanie muzyki poważnej, tanecznej, rozrywkowej, karaoke–konkurs śpiewania, zabawy taneczne, nauka piosenek),
- zajęcia rozwijające sprawność fizyczną (wyjścia na basen, wyjazd do Term Cieplickich, wyjścia na lodowisko, wyjścia w teren na ścieżkę zdrowia, gry i zabawy na świeżym powietrzu, zawody sportowe, wycieczki po okolicy).

W Świetlicy zorganizowano szereg imprez przy przygotowywaniu których wychowankowie brali czynny udział. Ponadto przez cały rok prowadzone były zabawy grupowe mające na celu integrowanie grupy, rozwijające umiejętności współpracy, działania w grupie promujące umiejętności rozwiązywania problemów wynikających z przebywania w grupie rówieśniczej oraz zajęcia rozwojowe mające na celu nabycie i ukształtowanie umiejętności w komunikacji interpersonalnej a także radzenie sobie z emocjami, stresem i napięciem w sytuacjach konfliktowych, nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy grupa rówieśnicza nakłania do zachowań ryzykownych i niebezpiecznych.

W 2018 roku **Dział Rehabilitacji** realizował zadania powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, których głównym źródłem finansowania były środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Limit środków przyznany decyzją Zarządu PFRON dla Miasta Jeleniej Góry na realizację zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej na rok 2018 wynosił 1.857.130,00 zł. Udział środków na rehabilitację społeczną i zawodową przedstawia poniższy wykres.

W 2018 roku Dział realizował:

- zadania powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- obsługę merytoryczną i finansową programów celowych PFRON, których uczestnikiem jest Miasto Jelenia Góra,
- zapewnienie osobom ubezwłasnowolnionym całkowicie lub częściowo opieki prawnej lub kurateli,
- prowadzenie Klubu Integracji Społecznej,
- prowadzenie wypożyczalni sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego dla mieszkańców Miasta Jeleniej Góry,
- prowadzenie Punktu Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

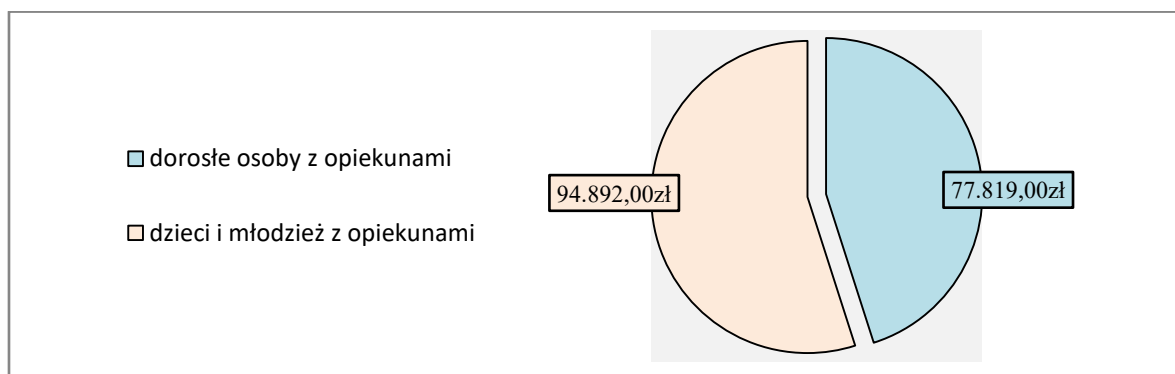
Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym poprzez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

W ramach rehabilitacji społecznej w 2018 roku realizowano następujące zadania:

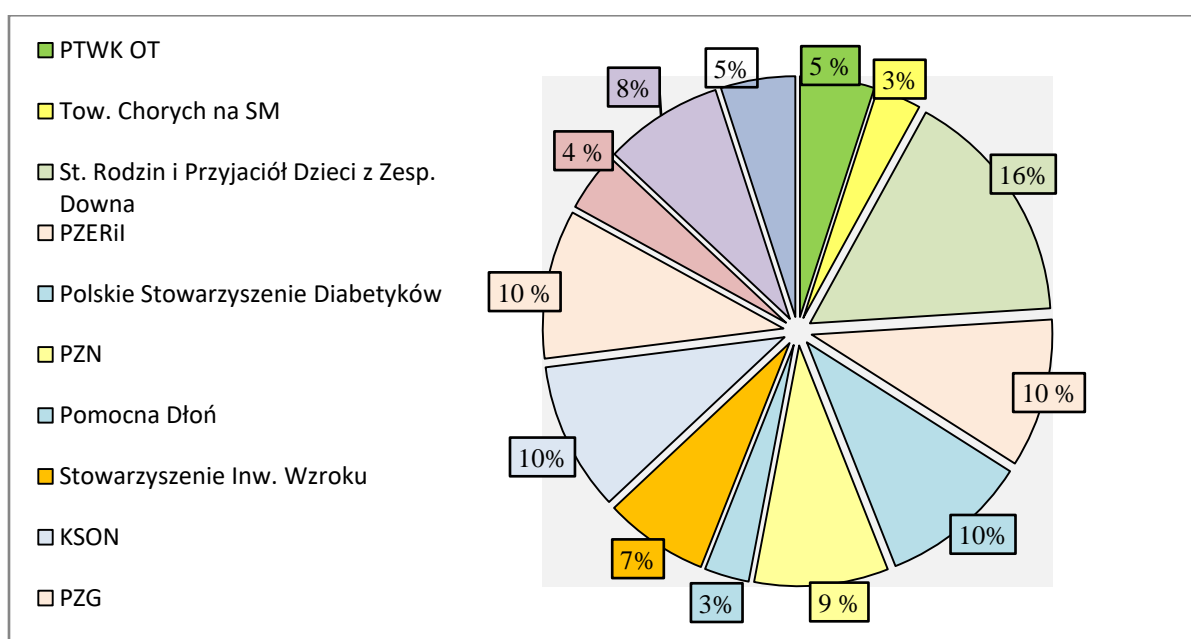
1. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych na kwotę 172.711,00 zł. Liczba ubiegających się o dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych ogółem wyniosła 422 osób, w tym 157 opiekunów. Wyplacono dofinansowanie dla 190 osób, w tym 86 opiekunów.

Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

2. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Na zadanie to wpłynęły 34 wnioski (34 imprezy), na kwotę 129.959,00 zł. Przedmiotowe wnioski złożyło 14 organizacji pozarządowych. Kwota wydatkowana na to zadanie wyniosła 49.749,00 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, przy jednoczesnej pozytywnej opinii Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, przyznał dofinansowanie do organizacji 20 imprez podmiotom wymienionym w poniższym wykresie. W imprezach tych wzięło udział łącznie 1.433 osoby niepełnosprawne. Procentowa wielkość wsparcia przedstawia poniższy wykres.

3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów. Wydatkowano kwotę 429.680,00 zł, w tym na:

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 7 niepełnosprawnych osób na kwotę 10.251,00 zł,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 1 podmiotu prowadzącego działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych na kwotę 7.000,00 zł,
- dofinansowanie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 889 osób na kwotę 412.429,00 zł.

Należy podkreślić, że dofinansowanie do zaopatrzenia w środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne jest niezmiernie ważnym zadaniem, gdyż są to środki i sprzęty niezbędne do godnego i pełniejszego funkcjonowania tych osób w środowisku. Należą do nich: protezy kończyn i protezy piersi, aparaty słuchowe i systemy FM, wózki inwalidzkie, materace i poduszki przeciwodleżynowe, ortezy, obuwie i gorsety ortopedyczne, peruki, kule, pieluchomajtki, worki stomijne i cewniki, aparaty na bezdech senny.

4. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych przeznaczono kwotę 178.552,00 zł, a wydatkowano i rozliczono 178.551,00 zł. W ramach poszczególnych barier przyznano dofinansowanie do likwidacji:

- barier architektonicznych, w tym dostosowanie pomieszczeń mieszkalnych do potrzeb osób niepełnosprawnych, dofinansowanie zakupu uchwytów funkcjonalnych, dostosowanie łazienek, likwidację progów, poszerzanie otworów drzwiowych, wykonanie posadzek antypoślizgowych,
- barier technicznych, w tym centralnego ogrzewania bezobsługowego, zakup uchwytów funkcjonalnych, podnośników elektrycznych samojezdnych, schodołazów, pralek, zmywarek, płyt indukcyjnych, krzeseł kąpielowych, robotów odkurzających samojezdnych oraz opraw okularowych,
- barier w komunikowaniu się, w tym na zakup komputerów oraz tabletów z przyłączem do internetu.

Wydatkowanie środków finansowych na to zadanie przedstawia poniższa tabela.

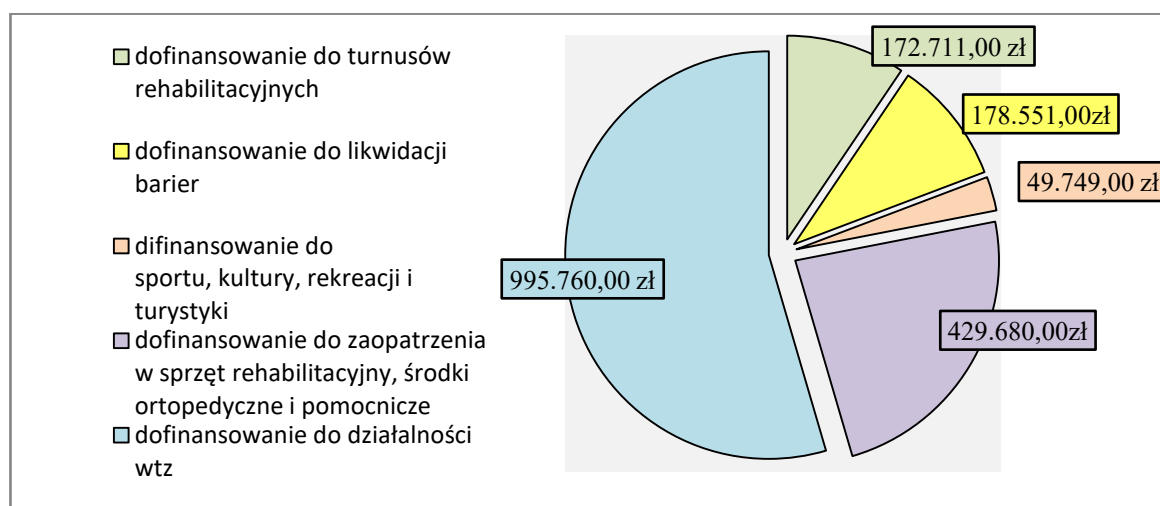
Lp.	Rodzaj barier likwidowanych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	Przyjęte wnioski w 2018 roku		Zrealizowane umowy w 2018 roku	
		Liczba osób	Kwota wnioskowana (w zł)	Liczba osób	Kwota wydatkowana (w zł)
1.	Bariery architektoniczne	23	266.233,00	14	84.300,00
2.	Bariery w komunikowaniu się	28	63.154,00	25	21.655,00
3.	Bariery techniczne	27	117.966,00	24	72.596,00
	OGÓŁEM:	78	447.353,00	63	178.551,00

5. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej. W 2018 r. przeznaczono na to zadanie kwotę 995.760,00 zł. Na terenie Miasta Jeleniej Góry funkcjonują 2 warsztaty terapii zajęciowej:

- przy Polskim Towarzystwie Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze, w którym rehabilitowanych jest 20 osób niepełnosprawnych z różnymi schorzeniami, dofinansowanie na kwotę 331.920,00 zł,
- przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jeleniej Górze dla 40 osób z niepełnosprawnością intelektualną, dofinansowanie na kwotę 663.840,00 zł.

Roczny koszt pobytu w WTZ jednego uczestnika, pokrywany ze środków PFRON, wyniósł 16.596,00 zł. Należy podkreślić, iż 10% ogólnych kosztów działalności WTZ sfinansowane jest ze środków budżetu Miasta Jeleniej Góry tj. w wysokości 79.056,00 zł oraz budżetu Powiatu Jeleniogórskiego – 31.584,00 zł. Dział Rehabilitacji prowadzi nadzór merytoryczny i finansowy nad działalnością ww. placówek.

Poniższy wykres przedstawia wysokość wydatkowanych środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia oraz uzyskanie awansu zawodowego przez umożliwienie im korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego, pośrednictwa pracy oraz pomocy w zatrudnieniu. Przy realizacji wyżej wymienionego zadania Dział Rehabilitacji współpracuje m.in. z Powiatowym Urzędem Pracy, Państwową Inspekcją Pracy, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz pracodawcami. W ramach rehabilitacji zawodowej Dział realizował w 2018 roku jedno zadanie, tj. przyznanie osobie niepełnosprawnej jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Na ten cel przeznaczono jednej osobie kwotę 30.000,00 zł.

Na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej ogółem wydatkowano w 2018 r. kwotę 1.856.450,44 zł. W ramach 2,5% środków przeznaczonych na obsługę realizowanych zadań ustawowych, do budżetu Miasta przekazano kwotę 46.413,00 zł.

Miasto Jelenia Góra jest uczestnikiem programów celowych ogłaszanych przez PFRON. W roku sprawozdawczym realizowano 2 programy celowe, tj.:

I. **„Aktywny samorząd”**. Rok ubiegły to siódmy rok działania programu. W trakcie realizacji programu złożono 87 wniosków na łączną kwotę 297.546,00 zł. Przyznano dofinansowanie 83 osobom niepełnosprawnym, na łączną kwotę 277.564,00 zł w ramach następujących obszarów:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

1) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

a) Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, 3 osoby, kwota 12.052,00 zł.

2) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

a) Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, 15 osób, kwota 84.617,00 zł.

3) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

a) Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, 3 osoby, kwota 6.720,00 zł,

b) Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, 1 osoba, kwota 28.200,00 zł.

4) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, 9 osób, kwota 13.592,00 zł.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, wsparcia udzielono 52 osobom na kwotę 132.383,00 zł.

II. **„Program wyrównywania różnic między regionami III”**. W ramach realizacji programu sfinansowano ze środków PFRON zakup 2 mikrobusów do przewozu osób niepełnosprawnych, na łączną kwotę 160.000,00 zł. W ramach powyższego programu realizowano projekt pn. „Likwidacja barier transportowych - zakup 2 mikrobusów dostosowanych do przewozu uczniów niepełnosprawnych szansą na poprawę dostępności do placówek edukacyjnych uczniów z Miasta Jeleniej Góry” na rzecz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego z siedzibą w Jeleniej Górze. Celem programu było usprawnienie i zabezpieczenie transportu uczniów niepełnosprawnych z miejsca zamieszkania do szkół, a także zabezpieczenie przewozu tych osób na zajęcia w Termach Cieplickich, zajęcia edukacyjne w siedzibie Karkonoskiego Parku Narodowego w Szklarskiej Porębie, do instytucji kultury (Książnica Karkonoska, Filharmonia Dolnośląska, kino, itp.), zajęcia i wycieczki organizowane w ramach projektów unijnych m.in. projekty „Zintegrowani” oraz

„Jeleniogórska Kuźnia Kompetencji”, co przyczyniło się do pełniejszego uczestnictwa tych osób w życiu społecznym.

Zapewnienie osobom ubezwłasnowolnionym całkowicie lub częściowo opieki prawnej lub kurateli.

Opiekun prawny osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej

Osoba całkowicie ubezwłasnowolniona jest instytucjonalnie pozbawiona możliwości dokonywania czynności prawnych. Nie może między innymi podarować lub sprzedać swojego majątku, nie może niczego wartościowego kupić, wynająć mieszkania, zobowiązać się do wykonania dzieła lub zlecenia, nie może przyjąć darowizny lub sporządzić testamentu. Opiekuna prawnego dla osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej ustanawia Sąd Opiekuńczy. Opiekun prawny zostaje powołany dla skutecznej ochrony interesów osobistych i majątkowych osoby ubezwłasnowolnionej dlatego, że jego podopieczny może dokonywać tylko drobnych czynności dnia codziennego, jak bieżące zakupy i korzystanie z usług.

Powinnością opiekuna prawnego jest dbanie o to, aby osoba ubezwłasnowolniona miała środki do życia, a w razie ich braku, dochodzenie dla niego odpowiednich świadczeń. Opiekun prawny osoby ubezwłasnowolnionej musi zadbać, aby podopieczny miał/a zapewnioną właściwą opiekę lekarską, by sobie nie zagrażał nie szkodził i nie stwarzał zagrożenia dla innych osób. Do obowiązków opiekuna prawnego nie należy ponoszenie jakichkolwiek nakładów i wydatków na rzecz podopiecznego.

Kurator osoby częściowo ubezwłasnowolnionej

Powinnością kuratora jest opieka nad sprawami życiowymi i majątkiem osoby częściowo ubezwłasnowolnionej. Podobnie jak opiekun prawny ma dbać o to, aby jego podopieczny miał środki do życia, zapewnioną opiekę lekarską. Kurator nie jest zobowiązany do ponoszenia jakichkolwiek nakładów i wydatków na rzecz podopiecznego. Osoba częściowo ubezwłasnowolniona ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych. Potrzebuje pomocy przy prowadzeniu swoich spraw, ale jej stan nie uzasadnia całkowitego ubezwłasnowolnienia. Może zawierać umowy należące do umów powszechnie zawieranych w drobnych, bieżących sprawach życia codziennego, jak bieżące zakupy, usługi, rozporządzać zarobkiem oraz dokonywać czynności dotyczących przedmiotów oddanych tej osobie do swobodnego użytku. Nie może natomiast samodzielnie zaciągać zobowiązań oraz rozporządzać swoimi prawami. Wymagana jest do tego zgoda ustanowionego kuratora. Do reprezentowania podopiecznego i zarządzania jego majątkiem kurator jest uprawniony tylko wtedy, gdy sąd opiekuńczy tak postanowi. W przeciwnym razie jest wyłącznie doradcą.

Opiekunowie prawni w 2018 roku obejmowali ochroną interesy osobiste i majątkowe 18 osób całkowicie ubezwłasnowolnionych, zaś kuratelą 13 osób częściowo ubezwłasnowolnionych.

Prowadzenie Klubu Integracji Społecznej.

W 2018 roku Klub Integracji Społecznej realizował działania, które były finansowane w całości ze środków EFS, w ramach projektu „**Postaw na siebie II**”. Każdy z uczestników projektu miał możliwość wyboru instrumentów aktywnej integracji realizowanych w formie doradztwa indywidualnego i warsztatów grupowych, tj.:

- doradztwo zawodowe – 92 osoby,

- trening umiejętności psychospołecznych – 30 osób,
- poradnictwo psychologiczne – 75 osób,
- poradnictwo prawne – 65 osób,
- poradnictwo pedagogiczne – 45 osób,
- wyjazdowe warsztaty integracyjno-terapeutyczne – 31 osób.

Uczestnicy projektu mieli możliwość wyboru dowolnego kursu/szkolenia podnoszącego kompetencje zawodowe. W 2018 r. z instrumentu tego skorzystało łącznie 119 osób. Szkolenia i kursy obejmowały taką tematykę jak:

- elektryk z uprawnieniami do 1 kV – 2 osoby,
- pracownik administracyjno–biurowy ze specjalizacją kadry i płace – 2 osoby,
- podstawy księgowości w małym i średnim przedsiębiorstwie” – 1 osoba,
- florystyka z obsługą kasy fiskalnej – 4 osoby,
- sprzedawca/fakturzystka z obsługą kasy fiskalnej – 5 osób,
- magazynier z obsługą wózka jezdniowego z napędem silnikowym i egzaminem UDT – 2 osoby,
- obsługa koparko–ładowarki wraz z prawem jazdy kat. B - 6 osób,
- kucharz małej gastronomii – 2 osoby,
- podstawy dekorowania wnętrz – 4 osoby,
- kursy komputerowe w tym:
  - kurs I – podstawowy obejmujący podstawy Windows, Word, Excel, Internet, poczta elektroniczna – 19 osób,
  - kurs II – edytor tekstu i arkusz kalkulacyjny dla średnio zaawansowanych obejmujący zaawansowane funkcje w programie MS Word oraz MS Excel – 4 osoby,
  - kurs III – podstawy tworzenia stron internetowych i grafiki komputerowej – 5 osób,
- kursy wizażu w tym:
  - kurs II – stylizacji paznokci – 8 osób,
  - kurs III – stylizacja paznokci z prawem jazdy – 8 osób,
- kurs języka angielskiego – 9 osób,
- kurs języka niemieckiego – 4 osoby,
- kurs krawiecki (podstawy) – 2 osoby,
- kurs mobilny przedstawiciel handlowy z prawem jazdy kat. B – 10 osób,
- kurs prawa jazdy kat. C+E+ kwalifikacja wstępna – 6 osób,
- kurs operatora wózka jezdniowego z napędem silnikowym wraz z bezpieczną wymianą butli gazowej wraz z prawem jazdy kat B – 9 osób,
- kurs prawa jazdy kat D wraz z uprawnieniami na przewóz osób – 4 osoby,
- kurs operatora maszyn CNC – 2 osoby,
- kurs sprzedawca internetowy – 1 osoba.

Większość działań realizowanych było w Klubie Integracji Społecznej. W ramach realizacji projektu w KIS odbywały się także spotkania grup samopomocowych i wolontariatu, w których uczestniczyło łącznie w dwóch grupach 54 osoby.

W roku sprawozdawczym była również prowadzona praca konsultanta rodziny. Konsultanci pracowali z rodzinami z dysfunkcjami społecznymi, zagrożonymi wykluczeniem społecznym, dotkniętymi problemem ubóstwa, bezrobocia, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, z rodzinami, których główne problemy są spowodowane niepełnosprawnością jednego z członków rodziny oraz z rodzinami biologicznymi lub zastępczymi, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze. Oprócz powyższych czynności konsultanci mają również obowiązek współpracować z pracownikiem prowadzącym kontrakt lub program, prowadzić dokumentację oraz sprawozdawczości z zakresu powierzonych zadań.

Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych

Przy Dziale Rehabilitacji funkcjonuje Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych, który na bieżąco udziela informacji osobom niepełnosprawnym o przysługujących ulgach i uprawnieniach, o możliwościach uzyskania dofinansowań ze środków PFRON do różnych form rehabilitacji, a także na temat organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Z informacji w Punkcie korzystali także pracodawcy w sprawach dotyczących ulg, zwolnień i dotacji z tytułu zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Wszystkie informacje dla osób niepełnosprawnych na bieżąco umieszczane są na stronie internetowej Punktu Informacji, dostępnej poprzez stronę Ośrodka pod adresem <http://www.mops.jelenia-gora.pl/>.

IV. ZADANIA ZLECONE Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ

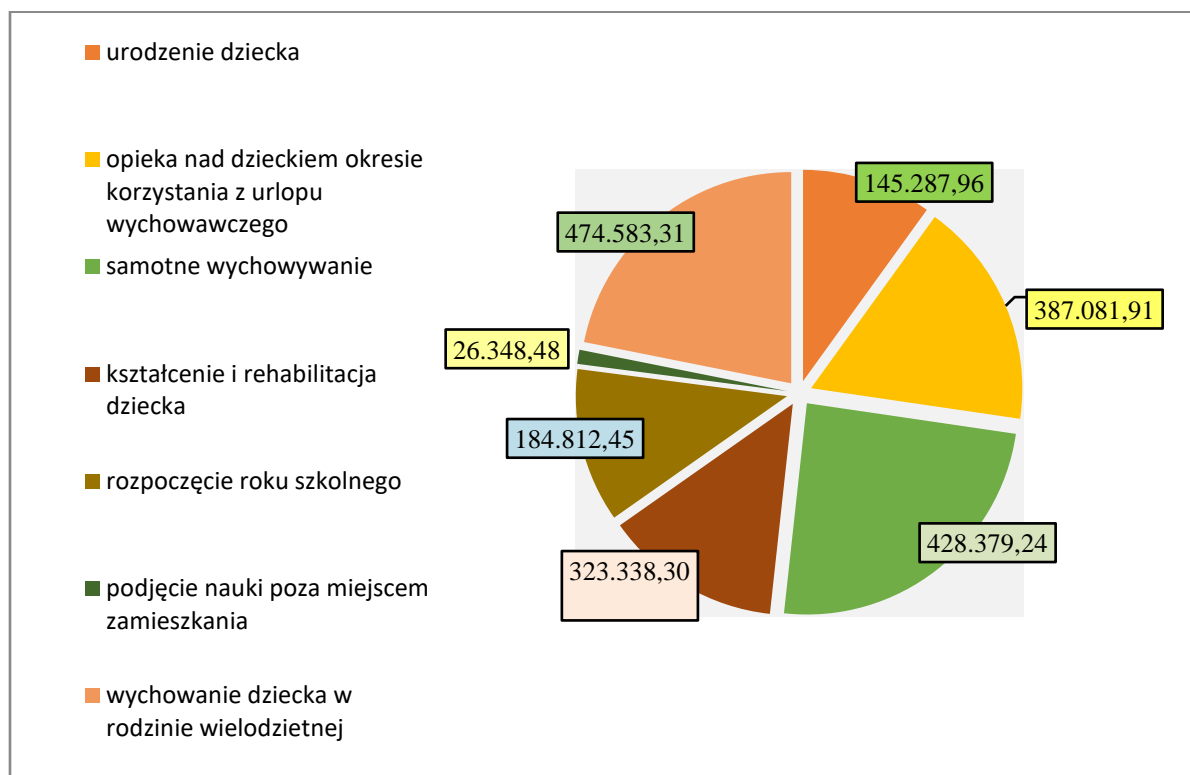
Na realizację zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w roku 2018 Ośrodek wydatkował kwotę 24.075.585,51 zł.

W omawianym roku **zasiłki rodzinne** wypłacono na rzecz 3.698 dzieci na kwotę 4.111.744,00 zł. Osoby, które mają prawo do zasiłku rodzinnego, mogą być również uprawnione do dodatków. W okresie sprawozdawczym do zasiłku rodzinnego wypłacono dodatki na kwotę 1.923.877,00 zł z tytułu:

- urodzenia dziecka, na rzecz 195 dzieci na kwotę 145.287,96 zł,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, na rzecz 144 dzieci na kwotę 387.081,91 zł,
- samotnego wychowywania dziecka, na rzecz 241 dzieci na kwotę 428.379,24 zł,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka, na rzecz 297 dzieci na kwotę 323.338,30 zł,
- rozpoczęcia roku szkolnego, na rzecz 1.875 dzieci na kwotę 184.812,45 zł,
- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania, na rzecz 41 dzieci na kwotę 26.348,48 zł,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, na rzecz 591 dzieci w kwocie 474.583,31 zł.

Poniższy wykres przedstawia podział środków na dodatki do zasiłku rodzinnego.

Jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka wypłacono na rzecz 406 dzieci na kwotę 406.000,00 zł.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadziła od stycznia 2016 r. **świadczenie rodzicielskie przysługujące matkom do ukończenia przez dziecko 1-go roku życia**, które nie są uprawnione do zasiłku macierzyńskiego. W roku 2018 wypłacono świadczenia rodzicielskie na rzecz 226 dzieci w łącznej wysokości 1.363.214 zł.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadziła trzy rodzaje świadczeń, których przyznanie wiąże się bezpośrednio z niepełnosprawnością wnioskodawców, bądź też osób pozostających pod ich opieką. Z tego tytułu wypłacono:

– **zasiłek pielęgnacyjny** – przyznawany jest w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji, w 2018 roku wypłacono zasiłek 2.971 osobom na łączną kwotę 5.066.302,00 zł,

– **świadczenie pielęgnacyjne** – przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczność stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem

o znacznym stopniu niepełnosprawności, w 2018 roku wypłacono świadczenie 351 osobom na łączną kwotę 5.450.485,00 zł,

– **specjalny zasiłek opiekuńczy** – przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, w 2018 roku wypłacono zasiłek 79 osobom na łączną kwotę 411.982,00 zł.

Ponadto osobom uprawnionym opłacane były **składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe**. W okresie sprawozdawczym, takie świadczenia otrzymało 325 osób na kwotę 1.372.051,57 zł.

Na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie **zasiłków dla opiekunów** wypłacany był zasiłek dla opiekuna, który przysługuje danej osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa z dniem 1 lipca 2013 r., na podstawie uznanego za niekonstytucyjny art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw. Zasiłek dla opiekuna w 2018 r. wypłacono 38 osobom na łączną kwotę 189.700,00 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w okresie sprawozdawczym wypłacono 883 osobom uprawnionym na kwotę 3.779.274 zł. W 2018 r. wobec dłużników alimentacyjnych podejmowano następujące działania:

- informacje przekazywane komornikowi sądowemu mające wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego wobec 302 osób,
- wnioski do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego, skierowanie dłużnika do robót publicznych lub prac organizowanych na zasadach robót publicznych oraz informacji od starosty o braku możliwości realizacji art. 5 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy wobec 20 osób,
- skierowanie wniosku o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego wobec 140 osób,
- skierowanie wniosku o zatrzymanie oraz zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego wobec 38 osób.

Ponadto dodać należy, iż wysokość należności wyegzekwowanych bezpośrednio od dłużników alimentacyjnych oraz za pośrednictwem organów egzekucyjnych za okres od stycznia do grudnia 2018 r. wyniosła 862.219,10 zł.

W sprawach świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydano 7.702 decyzji, w tym 6.807 decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych oraz 895 decyzji z tytułu funduszu alimentacyjnego.

Poza zadaniami przedstawionymi powyżej, Ośrodek opłacał także **składki na ubezpieczenie zdrowotne** określone w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, za osoby otrzymujące wybrane świadczenia rodzinne. Na ten cel wydatkowano kwotę 477.862,88 zł dla 370 osób.

Ponadto tutejszy Ośrodek w roku 2018 wypłacił **jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka**, o którym mowa w art.10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" w wysokości 8.000,00 zł, tj. dwóm osobom uprawnionym, w wysokości po 4.000,00 zł jednorazowo.

Od dnia 1 kwietnia 2016 r. rozpoczęła się realizacja programu rządowego „**Rodzina 500+**” wprowadzonego ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W ramach tego programu ustanowiono świadczenie pieniężne w postaci świadczenia wychowawczego w wysokości 500,00 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko w rodzinie, a w rodzinach o niskich dochodach także dla pierwszego lub jedynego dziecka przy spełnieniu kryterium dochodowego 800,00 zł netto lub 1.200,00 zł w przypadku wychowywania w rodzinie dziecka niepełnosprawnego. W związku z realizacją zadań wynikających z powyższej ustawy Ośrodek wypłacił w roku 2018 świadczenia wychowawcze w łącznej kwocie 32.108.689,00 zł. Złożono 4.449 wniosków i wydano 4.835 decyzji administracyjnych w sprawach świadczenia wychowawczego. Według stanu na dzień 31.12.2018 r. świadczenie wychowawcze pobierało 4.481 rodzin, z czego:

- na jedno dziecko - 3.060 rodzin,
- na dwoje dzieci - 1.052 rodziny,
- na troje dzieci – 262 rodziny,
- na czworo dzieci – 79 rodzin,
- na pięcioro dzieci – 22 rodziny,
- na sześcioro dzieci – 6 rodzin.

W okresie od lipca do grudnia 2018 r. tutejszy Ośrodek realizował również program „**Dobry Start**”. Świadczenie to przysługuje raz w roku na każde dziecko uczące się w szkole do ukończenia 20 lub w przypadku dzieci niepełnosprawnych do 24 roku życia, w wysokości 300,00 zł jednorazowo. W roku 2018 w ramach powyższego programu wypłacono kwotę 2.067.600,00 zł na rzecz 6.894 osób uprawnionych do otrzymania powyższego świadczenia.

V. ZADANIA POZOSTALE

Działając na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 1 grudnia 2017 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych, Ośrodek był współorganizatorem **prac społecznie użytecznych**, które podejmowane były przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej sporządził i przekazał do Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze listę 258 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które mogą zostać skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych, w tym 97 kobiety i 161 mężczyzn. W 2018 r. z 134 osób skierowanych, prace społecznie użyteczne podjęło 128 osób. Z powodu odmowy podjęcia prac społecznie użytecznych lub ich przerwania, jak również z powodu braku współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, odmowy zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymywania jego postanowień, czy też nieuzasadnionej odmowy podjęcia zatrudnienia w 2017 r. wydano 99 decyzji odmawiających przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

W 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze przekazał do budżetu miasta **dochody** w wysokości 1.839.855,66 zł pochodzące z tytułu;

1.	odpłatności osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za pobyt członków rodziny w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów	283.243,38
2.	odpłatności pensjonariuszy Dziennego Domu Pomocy Społecznej	124.740,50
3.	odpłatności za świadczone usługi opiekuńcze	264.918,94
4.	dochody z tytułu odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane z dotacji budżetu państwa	15.581,40
5.	dochody z tytułu odpłatności osób przebywających w środowiskowym domu dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane z dotacji budżetu państwa	5.413,25
6.	odpłatności rodziców za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz zwrot nienależnie pobranych świadczeń od osób przebywających w rodzinach zastępczych	8.176,20
7.	odpłatności rodziców za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz zwrot nienależnie pobranych świadczeń od osób przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2.535,74
8.	innych świadczeń nienależnie pobranych (zasiłki stałe, zasiłki okresowe, dożywianie, świadczenia rodzinne)	106.067,65
9.	świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej zwróconych przez dłużników alimentacyjnych	930.349,22

10.	dochodów Ośrodka (czynsze, odsetki bankowe, inne)	31.452,54
11.	Środków PFRON w ramach 2,5 % środków przeznaczonych na obsługę realizowanych zadań ustawowych	46.430,00
12.	Środków PFRON w ramach kosztów obsługi z tytułu realizacji Programu „Aktywny samorząd”	19.017,67
13.	dochody z tytułu realizacji Projektu „Postaw na siebie II”	1.929,17

W roku sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze wydał łącznie 30.102 decyzje, w tym:

- 11.465 decyzji dotyczących świadczeń z funduszu pomocy społecznej,
- 164 decyzje potwierdzając prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni,
- 291 decyzji na pomoc dla rodzin zastępczych, osób usamodzielnianych, kontynuację nauki,
- 6.807 decyzji dotyczących świadczeń rodzinnych,
- 895 decyzji dotyczących funduszu alimentacyjnego,
- 4.835 decyzji dotyczących świadczenia wychowawczego „500+”,
- 147 decyzji na dodatek wychowawczy dla rodzin zastępczych „500+”,
- 5.310 decyzji dotyczących świadczenia dobry start,
- 187 decyzji dotyczących świadczenia dobry start dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.